

พจนานุกรมศัพท์การแพทย์แผนจีน (จีน-ไทย-อังกฤษ) (14)

วิลาวัณย์ จิงประเสริฐ
ทัศนีย์ ฮาชาโนน
เย็นจิตร เตชะดำรงสิน

หมวด y (con.)

异病同治 (yì bìng tóng zhì) : 指不同的疾病, 在其发展过程中, 由于出现了相同的病机和相同的证, 可采用相同的治疗方法。

อึ้งถงจื่อ : โรคต่างกันรักษาเหมือนกัน โรคต่างชนิดกัน ในระหว่างการดำเนินของโรคนั้น กลุ่มอาการที่ปรากฏและ กลไกของโรคกลับเหมือนกัน จึงสามารถใช้วิธีการรักษาที่เหมือนกันได้

same treatment for different diseases : applying the same method to treat different diseases but have the same pattern/syndrome

益火补土法 (yì huǒ bǔ tǔ fǎ) : 温肾阳以补脾阳的治疗方法, 适用于脾阳虚或脾肾阳虚证。

อิ้วหู่ฝู่ฝ่า : การเสริมไฟเพื่อบำรุงดิน วิธีการรักษาโดยการบำรุงหยางของไตเพื่อบำรุงหยางของม้าม ใช้ในกรณีที่ยางของม้ามพร่อง หรือหยางของไตและม้ามพร่อง

strengthen fire to replenish earth : a therapeutic method to treat spleen yang deficiency or spleen and kidney deficiency by warming kidney yang (pertaining to fire) to replenish spleen yang (pertaining to earth).

易筋经 (yì jīn jīng) : 锻炼筋肉以保健强身的导引方法。

อี้จิ้นจิง : การออกกำลังกายเปลี่ยนเส้นเอ็น เป็นท่าการออกกำลังกายเพื่อส่งเสริมสุขภาพวิธีหนึ่งที่สืบทอดกันมา โดยเน้นการฝึกฝนความแข็งแรงให้แก่กล้ามเนื้อและเส้นเอ็น

changing tendon exercise : a conduction exercise that promotes health by doing exercises to strength the muscles and tendons.

异经取穴 (yì jīng qǔ xué) : 在疾病相关, 但不是疾病所属的经脉上选取腧穴。

อี้จิงจู่เซวี่ยี้ : การเลือกใช้จุดบนเส้นลมปราณที่สัมพันธ์กับโรค การเลือกใช้จุดฝังเข็มบนเส้นลมปราณที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กับโรค แต่ไม่ใช่เส้นลมปราณที่เป็นโรค

point selection on related meridian : a method that selects points from meridians which are related to the disease but not the diseased meridian.

抑木扶土法 (yì mù fú tǔ fǎ) : 通过疏肝健脾以治疗肝气亢逆致脾虚失运的病证。

อี้มู่ฝู่ฝ่า : การสยบไม้และพุงดิน วิธีการรักษาม้ามพร่องจนเสียหน้าที่ในการแปรสภาพและการลำเลียง จากการไหลย้อนกลับของชี่ดับที่มากเกินไป โดยการสยบดับ (ธาตุไม้) และเสริมบำรุงม้าม (ธาตุดิน)

restraining wood and strengthening earth : a therapeutic method to treat spleen deficiency with dysfunction of transformation and transportation due to counterflow of excessive liver (pertaining to wood) *qi* by soothing liver and restraining spleen (pertaining to earth).

阴病治阳 (yīn bìng zhì yáng) : 阳虚不能制阴而致阴盛的虚寒证，治宜扶阳益火以消退阴盛，称为阴病治阳。

อินปั้งจื่อหยาง : โรคอินรักษาหยาง ภาวะที่หยางพร่องจนเสียการควบคุมอิน ทำให้เกิดกลุ่มอาการเย็นพร่อง ให้ใช้การรักษาด้วยวิธีเพิ่มหยางและเสริมไฟ

treat yang for yin disease : replenish yang and strengthen fire in insufficient cold pattern caused by insufficient yang's failure to restrain yin.

因地制宜 (yīn dì zhì yí) : 根据不同的地域环境特点，制订适宜的治疗方法。

อินตี้จื่ออี : การรักษาให้เหมาะกับสถานที่ การกำหนดวิธีการรักษาที่เหมาะสมโดยอิงลักษณะเด่นของสภาพแวดล้อมทางภูมิศาสตร์ที่แตกต่างกัน

treatment in line with local conditions : design the appropriate treating methods according to the different location and environment.

阴维脉 (yīn wéi mài) : 起于小腿内侧足三阴经交会之处，沿下肢内侧上行，至腹部，与足太阴脾经同行，到胁部，与足厥阴经相合，然后上行至咽喉，合于任脉。

อินเหวยม่าย : เส้นลมปราณอินเหวย เริ่มจากจุดตัดของเส้นลมปราณทั้ง 3 เส้น ที่ด้านในของปลายขา ผ่านขึ้นไปตามด้านในของขา ขนานกับเส้นลมปราณไท่อินม้าม ขึ้นไปยังท้อง แล้วผ่านเข้าไปที่ชายโครงเพื่อพบปะกับเส้นลมปราณจูเหวยอินดับ จากนั้นผ่านขึ้นไปท้องคอก เพื่อพบปะเส้นลมปราณเริน

yin link vessel : begins from the intersecting point of 3 yin meridians, located on medial portion of the lower leg. It travels to the abdomen by going upward along with the medial aspect of leg, paralleling with spleen meridian of foot *taiyin*. It enters the hypochondria to meet with liver meridian of foot *jueyin*, and then goes upward to the throat to communicate with *ren mai*.

阴平阳秘 (yīn píng yáng mì) : 阴气平和，阳气固秘，两者互相调节而维持其相对平衡，是进行正常生命活动的基本条件。

อินผิงหยางมี : อินหยางสอดคล้องกลมกลืน สภาวะที่ทั้ง

ซื่ออินและซื่อหยางปรับตัวให้สมดุลและทำงานประสานกันอย่างสอดคล้องกลมกลืน ซึ่งเป็นเงื่อนไขพื้นฐานให้เกิดปกติสุขในการดำเนินชีวิต

yin-yang harmony : the state in which yin and yang are relatively balanced and in harmonious coordination, which is the basic condition for the normal life activity.

阴气 (yīn qì) : 凡机体中的物质或功能具有静止、内守、下降、寒冷、有形、晦暗、抑制特性，称为阴气。

อินซี่ : สรรพสิ่งที่เป็อิน ทุกอย่างในร่างกาย ทั้งสสารหรือสภาวะการทำงานที่มีลักษณะ สงบนิ่ง ปรากฏอยู่ภายใน มีทิศทางลงล่าง หนาวหรือเย็น มีรูปร่างหรือมองเห็นได้ ความมืดทึบ

yin qi : material or function of the body characterized by being tranquil, inward, downward, chilly, tangible or visible, dark and dumb.

阴跷脉 (yīn qiáo mài) : 起于内踝下照海穴，经过内踝后，沿下肢内侧上行，经阴部，沿腹、胸进入缺盆，再上行，出人迎穴之前，经鼻旁，到目内眦，与手足太阳经、阳跷脉会合。

อินเฉียวม่าย : เส้นลมปราณอินเฉียว เริ่มต้นจากจุดจ้าวไห่ (KI 6) ผ่านตาตุ่มใน ขึ้นไปตามขาด้านใน ไปยังอวัยวะเพศ ผ่านขึ้นไปตามท้องและหน้าอก ถึงแอ่งเหนือกระดูกไหปลาร้า จุดเซวียเผิน (ST 12) แล้วต่อขึ้นไปผ่านจมูกไปที่หัวตา เพื่อพบปะเส้นลมปราณไท่หยางของมือและเท้า และเส้นลมปราณหยางเฉียว แล้วผ่านออกมาตรงจุดเหรินอิง (ST 9)

yin heel vessel : it begins from *zhao hai* (KI 6), goes upward along with the medial aspect of the leg after passing the medial malleolus to the external sex organs, travels up the abdomen and chest to enter *que pen* (ST 12), travels to the inner canthus through the nose before coming out from *ren ying* (ST 9), to meet with *taiyang* meridians of hand and foot, and *yangqiao mai*.

因人制宜 (yīn rén zhì yí) : 根据病人的年龄、性别、体质等不同特点，制订适宜的治疗方法。

อินเหรินจื่ออี : การรักษาให้เหมาะกับผู้ป่วยแต่ละราย การกำหนดวิธีการรักษาที่เหมาะสมกับผู้ป่วยแต่ละราย โดยอิงตามอายุ เพศ โครงสร้างพื้นฐานของร่างกาย เป็นต้น

treatment in line with patient's individuality : design the appropriate treating methods according to the patient's age, gender, constitution etc.

阴胜则寒 (yīn shèng zé hán) : ใน疾病过程中出现阴气偏盛, 功能障碍, 产热不足以及阴寒性病理代谢产物积聚的病机状态, 表现为实寒证。

อินเชิงเจ้าหนาน : อินมากทำให้หนาว ในขณะที่มีความเจ็บป่วย เกิดภาวะอินเพิ่มมากเกินไป ทำให้ร่างกายมีการทำงานถดถอย สร้างพลังความร้อนไม่เพียงพอ และมีการสะสมของความเย็น แสดงให้เห็นเป็น กลุ่มอาการเย็นแกร่ง **coldness due to dominance of yin** : during the disease process, excessive *yin qi* generates the pathogenic state of hypofunction, insufficient heat production and accumulation of cold pathological metabolin, manifesting as excess-cold pattern.

阴胜则阳病 (yīn shèng zé yáng bìng) : 阴寒内盛, 导致阳气虚衰的病机变化, 表现为实寒兼阳虚的病证。

อินเชิงเจ้าหยางบึง : อินมากทำให้หยางเกิดโรค เมื่อภายในร่างกายเกิดอินมากขึ้น เกิดการเปลี่ยนแปลงกลไกของหยางซึ่งให้เสื่อมลง โดยแสดงเป็นกลุ่มอาการเย็นแกร่งร่วมกับหยางพร่อง

yang disease due to yin dominance : insufficient *yang qi* caused by internal excess of *yin* coldness, manifesting as excess coldness with insufficient *yang*.

因时制宜 (yīn shí zhì yí) : 根据时令气候节律特点, 制订适宜的治疗方法。

อินสี่จื้ออิ : การรักษาให้เหมาะกับเวลา การกำหนดวิธีการรักษาที่เหมาะสม โดยอิงลักษณะเด่นของ ฤดูกาล ภูมิอากาศ และช่วงเวลา

treatment in line with seasonal conditions : design the appropriate treating methods according to the seasonal characteristics.

阴损及阳 (yīn sǔn jí yáng) : 由于阴阳互用, 阴虚到一定程度, 可使阳气化生不足或无所依附而耗散, 形成以阴虚为主的阴阳两虚证。

อินส่นจีหยาง : อินอ่อนแรงแม่มีผลถึงหยาง เนื่องจากอินหยางต่างอาศัยซึ่งกันและกัน เมื่ออินพร่องจนถึงระดับหนึ่งจะทำให้การสร้างหยางซึ่งไม่เพียงพอหรือไม่สามารถจะอิงกับอินได้ เกิดการสูญเสียไป ส่งผลให้เกิดเป็นกลุ่มอาการทั้งอินและหยางพร่องโดยอินพร่องเป็นหลัก

insufficient yin affecting yang : due to mutual rooting of *yin* and *yang*, *yin* deficiency to certain extent makes poor production or dissipation of *yang*

qi, forming *yin-yang* dual deficiency pattern dominated by *yin* insufficiency.

阴阳双补剂 (yīn yáng shuāng bǔ jì) : 以补阴药与补阳药为主配伍组成, 治疗阴阳两虚证的补益剂。

อินหยางชวงปู้จี : ตำรับยาบำรุงอินและหยาง ตำรับยาที่ประกอบด้วยตัวยาลำคัญที่มีฤทธิ์บำรุงอินและบำรุงหยาง ใช้รักษาภาวะอินและหยางพร่อง

yin-enriching and yang-tonifying formula : any formula that mainly consists of the combination of *yin* nourishing medicinals and *yang* strengthening medicinals for treating *yin* and *yang* deficiency pattern/syndrome.

引经药 (yǐn jīng yào) : 能引导方中诸药以达病所的使药。

อินจิงเย่า : ตัวยานำพาตัวยาทั้งหมดไปยังตำแหน่งที่เกิดโรค

meridian-guiding medicinal : the courier medicinal that guides other action to the affected site.

饮片 (yǐn piàn) : 经过初步加工或炮制, 直接用于临床配方或中成药生产的药品。

อินเพี้ยน : ตัวยาพร้อมใช้ สมุนไพรจีนที่ผ่านกระบวนการแปรรูปเบื้องต้น หรือผ่านการเผ้าจี้แล้ว พร้อมใช้ในการเข้าตำรับยาเพื่อใช้ทางคลินิก หรือเพื่อการเตรียมยาจีนสำเร็จรูป

decocting pieces : primarily prepared or processed medicinal ready for the clinical herbal formulation or Chinese patent medicine production.

饮停胸胁证 (yǐn tíng xiōng xié zhèng) : 饮停胸胁, 阻碍气机, 表现以胸廓饱满、胸胁胀闷或痛、苔白滑、脉沉弦等为主的证候。

อินตึงซุยงเสียเจิ้ง : กลุ่มอาการน้ำเสมหะคั่งค้างในปอดและใต้ชายโครง กลุ่มอาการที่น้ำเสมหะคั่งค้างในปอดและใต้ชายโครง อุดกั้นการเคลื่อนไหวของซี่ มีอาการแสดงคือ ทรวงอกพองเต็ม ตึงแน่นหรือเจ็บที่หน้าอกและใต้ชายโครง ฝ้าลิ้นขาวล้น ชีพจรจมตึง

fluid retention in the chest and hypochondrium syndrome/pattern : a syndrome/ pattern arising when fluid retention in the chest and hypochondrium impedes the movements of *qi*, usually manifested by fullness of thorax, pain or a feeling of pressure in the chest and hypochondrium, white slippery tongue coating, and deep string-like pulse.

阳维脉 (yáng wéi mài) : 起于足跟外侧，向上经过外踝，与足少阳胆经并行，沿下肢外侧上行至髋部，经胁肋后侧，从腋后上肩，至前额，再到项后，合于督脉。

หยางเว่ยม่าย : เส้นลมปราณหยางเว่ย เริ่มจากข้างสันเท้าด้านนอก ผ่านขึ้นบนไปตาตุ่มนอก ขนานกับเส้นลมปราณเท้าเล้าหยางงู่น้ำดี ไปตามขาต้านอกสู่สะโพก ผ่านชายโครง รักแร้และไหล่ จนถึงหน้าผาก แล้ววกกลับมาที่ด้านหลังคอเพื่อเชื่อมต่อเส้นลมปราณดู

yang link vessel : begins from the lateral aspect of heel, goes upward to the lateral malleolus and parallels with gallbladder meridian of foot *shaoyang*, goes upward along with the lateral aspect of the leg to the hip, passes the posterior hypochondria to reach the forehead from the armpit and shoulder, and then to the posterior of neck to communicate with *du mai*.

阴虚风动 (yīn xū fēng dòng) : 阴液枯竭，筋脉失养而虚风内动的病机变化。

อินซวีเฟิงดิ่ง : อินพร่องทำให้ลมเคลื่อนไหว กลไกการเปลี่ยนแปลงของโรคที่เกิดจากอินเหือดแห้ง เส้นเอ็นและหลอดเลือดขาดการบำรุงเลี้ยง ทำให้เกิดลมเคลื่อนไหวภายในจากความพร่องขึ้น

yin deficiency with stirring wind : the pathological change of the *yin*-humor depletion and being lacking of nourishment in the tendon-vessels which leads to the inside deficiency-wind stirring.

阴虚火旺 (yīn xū huǒ wàng) : 阴虚不制阳，阳相对亢盛而致虚火炽盛的病机变化。

อินซวีหั่วว้าง : อินพร่องไฟลุกโชน กลไกการเปลี่ยนแปลงของโรคที่อินพร่องไม่กดหยาง หยางจึงสูงขึ้นโดยเปรียบเทียบ ทำให้เกิดไฟพร่องไหม้ไหม้รุนแรง

yin deficiency with effulgent fire : the pathological change of effulgent deficiency-fire caused by *yin* deficiency failing to inhibit *yang* and relative hyperactivity of *yang*.

阴虚内热 (yīn xū nèi rè) : 阴虚不制阳，阳相对亢盛而致虚热内生的病机变化。

อินซวีเนย์เร่อ : อินพร่องเกิดความร้อนภายใน กลไกการเปลี่ยนแปลงของโรคที่อินพร่องไม่กดหยาง หยางจึงสูงขึ้นโดยเปรียบเทียบ ทำให้เกิดร้อนพร่องจากภายใน

yin deficiency with internal heat : the pathological change of endogenous deficiency-heat caused by *yin* deficiency failing to inhibit *yang* and relative hyperactivity of *yang*.

阴虚阳亢 (yīn xū yáng kàng) : 阴虚不敛阳而致阳亢逆于上的病机变化。

อินซวีหยางค่าง : อินพร่องหยางแกร่ง กลไกการเปลี่ยนแปลงของโรคที่อินพร่องไม่เหนี่ยวรั้งหยาง ทำให้หยางทะยานสูงขึ้นด้านบน

yin deficiency with yang hyperactivity : the pathological change of hyper-active *yang* in the upper caused by *yin* deficiency failing to attract *yang*.

阴虚则热 (yīn xū zé rè) : 机体精、血、津液等物质不足，阴不制阳，导致阳相对亢盛，功能虚性亢奋的病机状态，表现为虚热证。

อินซวีเจ้อเร่อ : อินพร่องทำให้ร้อน เมื่อจึง เลือด และจินเยในร่างกายไม่เพียงพอ อินไม่สามารถควบคุมหยาง จึงทำให้หยางเพิ่มมากขึ้น เกิดเป็นสภาพกลไกของการทำงานที่ดูเหมือนเพิ่มขึ้น ปรากฏการณ์นี้เรียกว่า “ร้อนพร่อง”

heat due to insufficient yin : pathogenesis state of relatively excessive *yang* and insufficient hyperfunction due to lack of essence, blood and fluid or *yin*'s failure to restrain *yang*, manifesting as insufficiency heat pattern.

阴虚证 (yīn xū zhèng) : 阴液亏少，阳气亢盛，表现以口干舌燥、形体消瘦、五心烦热、潮热盗汗、舌红少苔、脉细数等为主的证候。

อินซวีเจิ้ง : กลุ่มอาการอินพร่อง กลุ่มอาการที่มีภาวะอินสารน้ำของร่างกายขาดพร่อง หยางซึ่งเด่น มีอาการแสดงได้แก่ ปากแห้ง ลิ้นแห้งขาดความชุ่มชื้น รูปร่างผอมแห้ง ร้อนฝ่ามือ ฝ่าเท้า และในอก มีไข้ต่ำ ๆ ตอนบ่าย เหงื่อออกตอนกลางคืน ลิ้นแดงมีผ้าน้อย ชีพจรเล็กเต้นเร็ว

yin deficiency syndrome/pattern : a pattern due to deficiency of *yin* fluid failing to control *yang*, usually manifested by dryness of the mouth and tongue, emaciation, vexing heat in the chest, palms and soles, tidal fever, night sweats, reddened tongue with scanty coating, and rapid fine pulse.

因虚致实 (yīn xū zhì shí) : 因正气虚损，气化无力而产生水湿、痰饮、瘀血等实邪滞留；或因正虚复感外邪的病机状态。

อินซวีจื่อสื่อ : เหตุเพราะพร่องก่อให้เกิดเกิน เนื่องจากเจิ้งที่พร่องเสียหาย ทำให้เสียหน้าที่ในการแปรสภาพ จึงเกิดการคั่งค้างของเสีย เช่น ความชื้น เสมหะและเลือดคั่ง หรือหมายถึง พยาธิสภาพที่เกิดจากเสียซึ่งจากภายนอกเข้าซ้ำเติมเจิ้งที่อ่อนพร่อง

conversion of deficiency into excess : the excess evil such as water-dampness, phlegm-fluid retention

and blood stasis being stagnated due to healthy-*qi* impairment and dysfunction of *qi* transformation; or it refers to the pathological state of re-suffering external evil due to weak healthy-*qi*.

音哑 (yīn yǎ): 发声时语声嘶哑的表现。

อินหย่า : เสียงแหบ เสียงหายากระดังและแหบแห้ง

hoarse voice : a voice harsh and husky.

阴阳 (yīn yáng): 阴与阳的合称，是对自然界相互关联的某些事物和现象对立双方属性的概括。阴阳相反相成是事物发生、发展、变化的规律和根源。

อิน-หยาง : อินและหยาง เป็นคำที่ใช้เรียกทั้งอินและหยาง โดยรวม อันเป็นความสัมพันธ์ของสรรพสิ่งและปรากฏการณ์ธรรมชาติที่มีลักษณะตรงข้ามกัน เสริมสร้างและเกื้อกูลกัน ความตรงข้ามและเสริมกันของอินและหยางนั้นเป็นต้นกำเนิดของกฎเกณฑ์การเกิด การพัฒนา และการเปลี่ยนแปลงของธรรมชาติ

yin-yang : an item referring to both *yin* and *yang*, which generalize the attribution of the opposing, but interrelated parties in nature. The complementarity and opposition between *yin* and *yang* are the rules and roots of the origination, development and alternation of objects.

阴阳对立 (yīn yáng duì lì): 阴阳之间相反、相斥、相争的关系。

อินหยางตู่ยี่ : อินและหยางเป็นคู่ตรงกันข้าม ความสัมพันธ์ของอิน-หยางที่มีลักษณะตรงกันข้าม หักล้างกัน แย่งชิงกัน

opposition of yin and yang : the mutually opposing, repelling and contending relationship between *yin* and *yang*.

阴阳格拒 (yīn yáng gé jù): 阴阳之气不相维系，阴或阳一方偏盛至极，壅遏于内，而将另一方排斥于外，出现寒热真假的病机变化。

อินหยางเก้อจี้ : อินหยางผลัดแยกจากกัน ซึ่งของอินและหยางไม่ยึดเหนี่ยวซึ่งกันและกัน เป็นเหตุให้อินหรือหยางฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเพิ่มสูงจนถึงขีดสุด อุดกั้นอยู่ภายใน แล้วผลักดันอีกฝ่ายหนึ่งออกภายนอก ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางพยาธิสภาพในลักษณะเย็นหรือร้อน จริงและลวง

yin-yang repulsion : the pathological change of true and false cold-heat occurs because the disharmony of *yin-yang qi* leads to the extreme excessiveness and the inner blockage of one part to reject the opposite part outside.

阴阳互藏 (yīn yáng hù cáng): 阴阳中的任何一方都包涵有另一方，即阴中有阳，阳中有阴。

อินหยางหู่ฉาง : อินและหยางแฝงตัวอยู่ในกันและกัน อินและหยางล้วนมีอีกฝ่ายแฝงอยู่ นั่นคือ ในหยางมีอิน ในอินมีหยาง

mutual storage of yin and yang : *yin* or *yang* embracing the other aspect, namely *yang* existing inside *yin*, while *yin* inside *yang*.

阴阳互根 (yīn yáng hù gēn): 阴阳之间相互依存，互为根本的关系。

อินหยางหู่เก็น : อินและหยางเกื้อกูลต่อกัน อินและหยางมีความสัมพันธ์แบบพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน เพื่อที่จะคงอยู่ จึงเหมือนเป็นรากเหง้าต่อกัน หรือเรียกอีกอย่างว่า อินและหยางต่างพึ่งพาอาศัยกัน

mutual rooting of yin and yang : the mutually dependent relationship between *yin* and *yang*, the same as interdependence between *yin* and *yang*.

阴阳两虚 (yīn yáng liǎng xū): 阴虚与阳虚并见的病机变化。

อินหยางเหลียงซวี : อินและหยางพร่องทั้งคู่ เป็นกลไกการเปลี่ยนแปลงของโรคที่พบทั้งอินพร่องและหยางพร่อง

dual deficiency of yin and yang : the pathological change of the occurrence of both *yin* and *yang* deficiency.

阴阳失调 (yīn yáng shī tiáo): 阴阳之间失去平衡协调的各种病理变化的统称。

อินหยางชือเถียว : อินหยางแตกแยก การเรียกโดยรวมของการเปลี่ยนแปลงทางพยาธิสภาพต่าง ๆ ซึ่งเกิดจากอินและหยางไม่ประสานสอดคล้องและเสียความสมดุล

yin-yang disharmony : a general term for all kinds of pathological changes due to imbalance and incoordination of *yin* and *yang*.

阴阳双补剂 (yīn yáng shuāng bǔ jì): 以补阴药与补阳药为主配伍组成，治疗阴阳两虚证的补益剂。

อินหยางซวงปู้จี้ : ตำรับยาบำรุงอินและหยาง ตำรับยาที่ประกอบด้วยตัวยาสำคัญที่มีฤทธิ์บำรุงอินและบำรุงหยาง ใช้รักษาภาวะอินและหยางพร่อง

yin-enriching and yang-tonifying formula : any formula that mainly consists of the combination of *yin* nourishing medicinals and *yang* strengthening medicinals for treating *yin* and *yang* deficiency pattern/syndrome.

阴阳亡失 (yīn yáng wáng shī) : 机体的阴气或阳气突然大量亡失，导致生命垂危的一种病机变化。

อินหยางหวางชี : อินหยางสูญสิ้น กลไกการเปลี่ยนแปลงของโรคที่มีการสูญเสียอินชีหรือหยางชีในร่างกายในปริมาณมากอย่างฉับพลัน ก่อให้เกิดอันตรายถึงแก่ชีวิต
depletion of yin-yang : the pathological change of the sudden abundant loss of *yin-qi* or *yang-qi* which leads to the life emergency.

阴阳消长 (yīn yáng xiāo zhǎng) : 阴阳之间存在着始终不断的增减盛衰的运动变化。

อินหยางเซียวจาง : การเพิ่มและลดของอินหยาง การคงอยู่ของอินหยางตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงที่สุดมีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มและลดตลอดเวลา (ในเชิงปริมาณ)

waxing and waning of yin and yang : the constantly waxing and waning, and increasing and decreasing relationship between *yin* and *yang*.

阴阳转化 (yīn yáng zhuǎn huà) : 事物的阴阳属性在一定条件下，可以向其相反的方向转化。

อินหยางจวนฮว่า : การแปรสภาพของอินหยาง สรรพสิ่งที่มีคุณสมบัติของอินหยางภายใต้เงื่อนไขหนึ่ง อินหยางสามารถจะกลายเป็นสิ่งตรงข้ามได้ (ในเชิงคุณสมบัติ)

yin-yang conversion : the property of the same thing can be transformed between *yin* and *yang* under certain condition.

阴阳自和 (yīn yáng zì hé) : 人体保持健康状态的自我调节能力。

อินหยางจื่อเหอ : อินและหยางต่างปรับตัวเอง เป็นความสามารถของร่างกายในการปรับตัวเองให้อยู่ในสภาพแข็งแรง

spontaneous harmonization of yin and yang : human's self-regulating ability to maintain health state.

阴证 (yīn zhèng) : 症状具有抑制、沉静、衰退、晦暗等特性，表现为里、虚、寒的证候。

อินเจิ้ง : กลุ่มอาการอิน เป็นการเรียกรวมของกลุ่มอาการภายใน พร่อง และเย็น โดยแสดงออกในลักษณะของการระงับยับยั้ง สงบนิ่ง หน้าที่เสื่อมถอย คลุมเครือ

yin syndrome/pattern : a collective term for interior, deficiency and cold syndromes/patterns with inhibitory, quiescent, hypofunctional, and dimmed manifestations.

阴中求阳 (yīn zhōng qiú yáng) : 根据阴阳互用的原理，对阳虚证治疗，可在使用温阳药时加用滋阴药，使阳得阴生。

อินจงฉิวหยาง : รักษาหยางต้องให้อินช่วย เป็นหลักการที่อินหยางต้องเกื้อกูลอาศัยกัน ในการรักษา หยางพร่องนั้น นอกจากจะให้ยาเพิ่มอินหยางแล้ว ต้องเพิ่มยาเสริมสร้างอินด้วย เมื่อหยางได้อิน ก็จะสร้างหยางได้

gaining yang from yin : under the principle of mutual rooting between *yin* and *yang*, add *yin*-nourishing medicine into *yang*-warming medicine for the treatment of insufficient *yang* pattern to replenish both *yin* and *yang*.

饮证 (yǐn zhèng) : 水饮停聚，表现以胸闷、脘痞、咳吐清稀痰涎、肋间饱满、苔滑脉弦等为主的证候。

อินเจิ้ง : กลุ่มอาการสำรน้ำคั่งค้าง กลุ่มอาการที่เกิดจากสำรน้ำคั่งค้างในร่างกาย มักแสดงออกโดย อาการอึดอัด ทรวงอกและใต้ลิ้นปี่ อาเจียนเป็นน้ำใส บริเวณลิ้นปี่อืดแน่น ฝ่าลิ้นลิ้น ชีพจรตึง

fluid retention syndrome/pattern : a pattern due to fluid retention, usually manifested by thoracic and epigastric stuffiness sensation, vomiting of clear fluid, epigastric fullness, slippery tongue coating, and string-like pulse.

营气 (yíng qì) : 由水谷精气所化，行于脉内，具有化生血液，营养周身的生理功能。

อิงชี : ชีสารอาหาร ชีที่แปรสภาพมาจากการย่อยสารอาหาร อาศัยอยู่ภายในเส้นลมปราณ มีหน้าที่เสริมสร้างเลือด และบำรุงหล่อเลี้ยงส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย

nutrient qi : transformed from water-grain essence-qi and moving inside the vessels, it has the physiological functions of generating blood and nourishing general body.

营血 (yíng xuè) : 营气与血的合称。

อิงเชวีย : เป็นชื่อเรียกรวมของอิงชี และเลือด

nutrient and blood : a collective term for nutrient-qi and blood.

荣(穴) (yíng xué) : 五输穴的一种，为经气流行之穴，多位于掌指或跖趾关节之前方，像刚出的泉水微流，称为“荣”。

อิง (เชวีย) : จุดอิง จุดหนึ่งในจุดอุชู ซึ่งชีของเส้นลมปราณ มีลักษณะรินไหลเหมือนน้ำในลำห้วย ตำแหน่งจุดจะอยู่หน้าข้อต่อของกระดูกฝ่ามือ-นิ้วมือ หรือหน้าข้อต่อของกระดูกฝ่าเท้า-นิ้วเท้า

brook point : one of the five transport points located anterior to the metacarpo-phalangeal or metatarsophalangeal joints, where the meridian *qi* spouts. It's called brook point because it's like the trickling sluggishly spring water.

痈 (yōng) : 患部红肿高大，发热疼痛，根盘紧束，并能形成脓疡的疾病。

ยง : ฝี ฝีเม็ดใหญ่ มีลักษณะแดง บวม ร้อนและปวดตรงบริเวณที่เป็น รากฝีอยู่ลึกและอาจกลายเป็นฝีกลัดหนองได้

carbuncle : the disease that marked by red, swelling, fever and pain of the affected part of the body. It is deeply rooted and can develop into abscess.

涌吐剂 (yǒng tǔ jì) : 以涌吐药物为主配伍组成，具有涌吐痰涎、宿食、胃中毒物等作用，以治疗痰厥、食积、误食毒物证的方剂。

หยงถู่จี : ตำรับยาทำให้อาเจียน ตำรับยาที่ประกอบด้วยตัวยาสำคัญที่มีฤทธิ์ทำให้อาเจียน มีฤทธิ์ทำให้เสมหะ อาหารที่คั่งค้าง และสารพิษที่รับประทานเข้าไปอาเจียนออกมา ใช้รักษาภาวะหมดสติจากเสมหะ อาหารไม่ย่อย รับประทานสิ่งที่พิษ

emetic formula : any formula that consists of vomiting-inducing medicinals, has the effect of inducing the vomiting of phlegm, retained food, poison in the stomach, and is used for treating phlegm syncope, food accumulation, and ingestion of poisons.

涌吐药 (yǒng tǔ yào) : 以促使呕吐为主要作用的药物，又称催吐药。

หย่งตุเย่า : ยาทำให้อาเจียน กลุ่มยาที่มีสรรพคุณทำให้อาเจียน หรือเร่งให้อาเจียน

emetic medicinal : a medicinal that induces vomiting, the same as vomit-promoting medicinal.

用药禁忌 (yòng yào jìn jì) : 使用中药时应禁止或忌讳的事宜，包括配伍禁忌、证候禁忌、妊娠禁忌和服药食忌。

ยงเย่าจิ้นจี : ข้อห้ามในการใช้ยา ข้อห้ามหรือข้อควรระวังในการใช้ยา รวมทั้งข้อห้ามตามหลักการจัดยาร่วม ข้อห้ามใช้ในกลุ่มอาการบางอย่าง ข้อห้ามในหญิงมีครรภ์ และข้อห้ามในช่วงเวลาที่รับประทานยา

medication contraindications : items that should be prohibited or avoided when using Chinese medicinals, including prohibited combination, pattern contraindication, contraindications during pregnancy, and dietary contraindications during medication.

ยุวีเซวีย : เลือดคั่ง ของเสียที่ข้นและคั่งค้างอยู่ภายในร่างกาย ที่เกิดจากเลือดที่อยู่นอกเส้นเลือดและเลือดที่ไหลออกจากเส้นเลือด

blood stasis : a pathological product condensed and stagnated inside the body due to the extravasated blood and blood circulating out of vessels.

原络配穴法 (yuán luò pèi xué fǎ) : 又称主客配穴法，以取本经的原穴为主，表里经的络穴为客的配穴方法。

เหวียนลั่วเพียเซวียฝ่า : การจับคู่จุดแบบเหวียนลั่ว หรือเรียกว่า การจับคู่จุดแบบเจ้าบ้านและแขก โดยเลือกจุดเหวียนเป็นจุดเจ้าบ้าน และเลือกจุดลั่วของเส้นลมปราณที่มีสัมพันธ์นอกและในกันเป็นจุดแขก ในการรักษาโรค

source-connecting point combination : also called host-guest point combination. Source-connecting is a method that selects the *yuan*-source point as host, and select *luo*-connecting point from the exterior-interior related as guest for treatment.

元气 (yuán qì) : 禀受于先天，充养于后天，藏于肾中，具有推动和激发生命活动的基本物质。

เหวียนชี : ชีต้นทุนแต่กำเนิด ชีที่ได้รับมาเป็นทุนกำเนิดจากพ่อแม่ และได้รับการบำรุงเสริมจากทุนในภายหลัง กักเก็บไว้ที่อวัยวะไต เป็นสารจำเป็นพื้นฐานที่ช่วยผลักดันและกระตุ้นให้สามารถดำรงชีวิตทำกิจกรรมต่าง ๆ ได้

original qi : inherited from the prenatal, supplied from the postnatal and stored in the kidney, it is an essential substance functioning in promoting and stimulating life activities.

元神之腑 (yuán shén zhī fǔ) : 脑为神志的本原所在，具有支配精神、意识、思维活动的生理功能。

เหวียนเลินจื่อฝู : อวัยวะกลางอันเป็นที่อยู่ของเหวียนเลิน เป็นคำเรียกที่หมายถึง สมอง (สมองจัดเป็นอวัยวะกลางพิเศษ) อันเป็นที่อยู่ของเหวียนเลิน ทำหน้าที่กำกับกิจกรรมของจิต สติสัมปชัญญะ และความคิด

house of the original spirit : the brain is the origin of spirit, dominating the psychological activity, consciousness and thinking.

原穴 (yuán xué) : “原”即本源，原气之意，原穴即指脏腑的原气经过和留止部位的特定穴。

เหวียนเซวีย : จุดเหวียน คำว่า “เหวียน หมายถึง แหล่งกำเนิด และ เหวียนชี” จุดเหวียน คือจุดพิเศษที่เหวียนชีของอวัยวะภายในผ่านมาและพำนักอยู่

瘀血 (yū xuè) : 血行不畅与离经之血在体内凝聚停滞所形成的病理产物。

source point : *yuan* means source and original *qi*. Source point is specific points, where the visceral original *qi* passes and stays.

远部取穴 (yuǎn bù qǔ xuè) : 在离病变较远的部位选取腧穴。

เหวียนบูชู่เหวี่ย : การเลือกใช้จุดไกล วิธีการเลือกใช้จุดฝังเข็มแบบหนึ่ง โดยเลือกใช้จุดที่อยู่ไกลจากตำแหน่งที่เป็นโรค

selection of distant points : a method that selects points far from the diseased site.

远近配穴法 (yuǎn jìn pèi xuè fǎ) : 远指远离病变部位的腧穴，近指邻近病变局部的腧穴。远近配穴法是指针灸治疗时，将远、近腧穴配合应用的方法。

เหวียนจิ้นเพียะเหวี่ยฝ่า : การจับคู่จุดฝังเข็มแบบใกล้-ไกล “จุดไกล” คือ จุดที่อยู่ห่างจากบริเวณที่เป็นโรค “จุดใกล้”

คือ จุดที่อยู่ใกล้ชิดกับบริเวณที่เป็นโรค การจับคู่จุดใกล้-ไกล คือ วิธีหนึ่งที่ประยุกต์ใช้ทั้งจุดใกล้และจุดไกลร่วมกันรักษาโรค

distal-proximate point combination : “distal” refers to the points located far away from diseased region, while “proximate” refers to the points located close to diseased region. Distal-proximate point combination is a method that applies both the distal and proximate acupoints for acupuncture treatment.

晕针 (yūn zhēn) : 在针刺过程中病人突然发生头晕、目眩、心慌、恶心，甚至晕厥的现象。

อวิณเจิน : เม้าเข็ม อาการข้างเคียงอย่างหนึ่งระหว่างการฝังเข็ม ได้แก่ มึนศีรษะ ตาพร่า ใจสั่น คลื่นไส้ หรือเป็นลมหมดสติในระหว่างการฝังเข็ม

faint during acupuncture treatment : an adverse reaction to acupuncture manifested as dizziness, dizzy vision, palpitation, nausea, or even syncope during needling.